

Nro. 52.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ. Bétsben Juniusnak 30-dik napján 1795.
esztendőben.

Orosz. Birodalom.

Leg közelebb sok hadi előmenetel volt Péters-
burgban a' Lengyel Országba küldetett se-
regeknek vezérjei közt, melly történetből azt a'
következést húzzák ki magok az Oroszok, hogy
bizonyosan hadakozás fog lenni az északon. —
A' Bétsben tartózkodó Török kereskedők is eb-
ben az értelemben vagnak, és igen sok polztót
vásárlanak 's küldenek Török Országba. — Más
fontos környülállások is azt mutattyák, hogy
nem sokáig fog az éizaki uralkodó Fejedelmek
közt való egyesség tartani. Déli Prussiába és Si-
lesianak Lengyel Ország felé való határaitra szá-
mos Prussus seregek marsiroznak, *Dantzig* és
Thorn védelmező állapotba tétetnek; a' Lengyel

Országai új aquisitiókban sok rekruták szedetnek; imitt amott sántzok és battériák készitetnek; egy lóval minden politika tsillággatok az mutattyak, hogy az északi hideg kementzék nem sokára bé fognak fütetni.

Frantzia Ország.

Az utolsó Kurirnak utolsó lapján egy két szóval jelentettük néhai XVI. Lajos király Izerentsátlon árvájának Jun. 8-ikán dél után két órakortörtént halálát. — A' köz Jóra ügyelő Commissio mingyárt a' következett napon tartott gyűlésben közönséges jelentést tétetett arról *Sevestre* tagja által a' Conventnek. Darab időtől fogva, *ügymond ő*, egy nagy hideg daganat támadt a' *Capet Lajos* fiának jobb térde kalátsán, és bal kezén, melly miatt származott fájdalmi *Májusnak* 4-ikén nagyon kezdettek öregbülni, minden ételhez való kívánságát el vesztette a' beteg, 's hideg lelést kapott utánna. *Dessaux* igen híres seb orvos rendeltetett orvoslására, kinek egyenes szivüségétől és talentomaitól mind azt várni lehetett, a' mivel közönségessen tartozunk az emberiségnek. — Jun. 4-ikén *Dessaux* meg halálozván, *Peletán* polgárt és tudós seborvost rendelte helyére a' köz Jóra ügyelő Commissió, mellé adta *Dumangin* polgárt is a' *Hospice de Santé* nevű ispotálynak első belső orvosát. Mind ketten szergalmatos gondot viseltek a' reájok bízott betegre, 's minden nap jelentést tettek körülállásairól. — Jun. 8-ikán dél előtt 11 órakor bé küldött tzedulájokban gyűlhatalannak lenni mondották nyavalyáját, és már dél után két órakor 's egy fertálykor ki is múlt e' világból az ifjú *Capet*. — A' köz bátorságra ügyelő Commissiónak hagyásából jelentem ti néktek e' történetet. — Minden körülállások szorosan meg vizgáltattak, imé vagynak a' protokollumok, mellyeket szükség leveles táratokba bé tenni. "A' mint néhány közönséges újság levelek, még a' múlt szombaton költ Betsi diarium is jelenti; sem a' Convent, sem a' gallerián lévő

halgatók semmit meg nem illetődtek ezen történetnek hallásán. — *Mercier* száraz betegségnek lenni mondotta a' Delfinus nyavalyáját, a' melly lassan lassan egész testét meg eméltette, sőt még elméjének tehetségeit is meg erőtelenítette.

Egy Párisból jött magános levél ekként nyilatkozattya ki ezen szomorú történetet: Töbnnire, *úgymond*, minden *Journaljaink*, az az, újság leveleink nagy érzékenységgel irtak XVI. Lajos király fiának haláláról. — “Melly szomorú fatum, így szól egy azok közül! Melly szerentsétlen tsillagzat alatt született ez a' fájdalomnak magzattya? Édes attyát, anyyát, 's attyának hugát a' vérengző teátrumon el veszni látta; egygyetlen egy attyafiától ifjú nénnjétől el szakasztott. Két ezttendőnél tovább élt szomorú magánosságban! végtére meg hólt, ez a' sokak' reménységének, és félelmének, sokak' szeretetének és gyűlölségének tárgya! — Meg hólt, és minekelötte bé zárattak volna szemei, nem vehett kedves nénnjétől vég bútsút! — — Ugyan ezen közönséges újság ezeket ragasztya ezen történethez: Vajha ez a' történet meg enyhítené azon keménységet, melly ezen familiának szerentsétlen maradékai éránt gyakoroltatik. — — Ideje volna már meg vizsgálni, szabad é a' népnek a' maga bátorságának palastya alatt az illy ártatlan, és ártani nem tudó teremtésekét nyomorgatni? melly nagy gyalázattyára szolgál a' Frantzia nemzetnek három ártatlan aszfzony személyt a'setét tömlötzben nyomorgatni? Mit mivelhet, *úgymond*, a' respublika ellen ez az ifjú leányzó? Gondollyátok é, hogy ha ő szabadon élne, fegyveres népet gyűjtene a' respublika ellen? Gondollyátok é, hogy az *Orleánsi* hertzegné, a' ki éppen olly híres maga virtusai által, mint férje volt gonoszságai által, gondollyátok é, hogy ez a' kegyes személy ellenetek fegyvert fogna? Nem érdeemes é a' *Marsiliai* fogságban lévő *Burbonni* hertzegné a' könyörületességre, és emberiségre?

Miért késedelmeztek segedelmére menni, és vizsgálásnak olaját önteni szomorú szivébe.

Juniusnak 11-ikén estéli 8 óraker két polgári biztosok és a Tempeli szakalznak politzia Commissariususa mentenek a Tempelbe a Delfinus megholt testének el temetésére. Szobájában bé mérvén fedellen találtak a holt testet, és mingyárt akkor deszka koporsóba tétetvén a Sz. Margita temető kertbe vetették. Bátorságnak okaért egynéhány osztály gyalogság követte őket távolról. — Dél előtt 11 óraker 4 orvos jelenlétében fel nyitattott a teste; és a mint a *visum repertum* előadta, belső részei ugyan egészségesek voltak, hanem imitt amott apró fekélyetskék találtattak azokon, mellyek éppen olyan fejer nedvességgel voltanak tele, mint a minőmű volt a térdén, és kezéntámadott daganatban. A már régtől fogva vérebent volt *acrimonia* avagy tsipő nedvesség mondatik halálának oka lenni's a t. Mingyárt meg halálózása után kurirokat küldött a Közjóra ügyelő Commisio Pichegru Generálishoz, *Barthelemy* Fr. követhoz, és a Pyrenéusi és Alpesi Fr. armádiáknak vezérjeihez. — Sokan sokféle módon beszélnek és írnak é történetről mind Párisban mind másutt; olyyak is találatnak, a kik kétségbe hozzák halálát.

A *Rennesi* tudósítások szerént már három vagy négy ütközet esett a patrióta seregek és *Chouánok* közt; de mindenikben az utólsóbbak vesztettek, és a mint egy későbbi levél beszélli, igen sok *Chouáns* tisztek, papok, és emigrált nemesek estenek fogságra. — A *Jun.* 11-ik napján tartatott gyűlésben fel menvén *Cambaceres* az óráló székbe fel olvasta *Hattry* Generálnak *Luxenburg* alól küldött levelét mellyben ekként fejezte ki magát: *Luxenburg* Fr. republikáé, a capitulatio szerént ma három óraker bé fognak a Frantzia seregek a Sz. Károly erősségébe marsirozni. Az egéiz ostrom alatt vitézi módon tartották magokat a tisztek és katonák. Bátor szüntelen üzölt légyen is a garnison munkásainkra; még is sem

mit nem tehetett; *Alix* polgár ezen levélnek vi-
vője az egész ostrom alatt Generál adjutánsi li-
vataalt viselt, a' ki személyesen jelen lévén a' Con-
vent gyűlésében atyafiságos tsókokat nyert az
előülötök. Leg. ottan azt végzette a' Convent,
hogy a' Közjóra ügyelő Commissio ötet nagyobb
tíztségre emelje; hogy a' Luxenburgot ostrom-
lott ármádia érdemessé tette magát a' haza éránt,
és hogy *Joubert* nemzeti képviselő mennyen *Lu-
xenburgba*.

* * *

Konde hertzeg Sz. Misét szolgáltattott maga
táborában a' meg hólt ifjú *XVII. Lajos* király lel-
kének boldogságaért, ennek végződése után pe-
dig néhai *XVI. Lajosnak* idősb testvér ötsét a'
Provinciai Grófot *XVIII. Lajos* név alatt
királynak kiáltatta, és *Veronába* küldetett
kurirja által, a' hol t. i. tartózkodik a' nevezett
királyi hertzeg, az egész történetet tudtára adat-
ta. Ez a' dolog mind Frantzia Országban, mind
a' coalescált Fejedelmek közt nagy változást okoz-
hat. Könnyen meg lehet, hogy az Országon ki-
vül lévő új királynak ki adatandó hirdetményére
a' Fr. ármádiának fele el pártól, 's hívségére áll,
és ekkor vége lesz az egyetlen egy és el osztha-
talan Fr. republikának. Nem lehetetlen dolog
az is, hogy a' hadi szerentsének meg változásával
a' szüntelen békességet sürgető Német Országi Stá-
tusok gondolkozásának módja is meg változik, és
egész erejeket a' Fr. monarchiának helyre állítá-
sára fogják fordítani. — — A' *Konde* hertzeg
hirdetményének, mellyben *XVII. Lajosnak* ha-
lálát tudtára adatta maga ármádiájának, ez
a' rövid értelme vagyon: "Nem leg először
emelékeztetem most az urakat ezen sarkalatos
principiumra, hogy a' *Frantzia király soha meg
nem hal*. Ahoz képest esküdjünk meg félséges
Fejedelmünknek mostani királyunknak, hogy mi
kélzek vagyunk utolsó tsepp vérünket ki ontani
hozzája való határozhatatlan hívségünknek, ma-

gunk alája való vetésének, és azon változhatatlan hajlandóságunknak ki nyilatkoztatására, mely egéfszen meg hatotta lelkünket. Ezen örvendetes felkiáltással: *Ellyen a' király!* nyilatkoztatyuk ki azon igaz kívánságot, a' melly szívünknek belső részéből származik, és a' melly minden jó Frantziában mély érzékenységet tsinált. — Minekutánna a' könyörületességnek istenét a' halál által el vesztett királyunkért imádni fogjuk, kérjük a' seregeknek istenét, hogy a' nekünk adott királynak életét holtszabíttsa, és a' fején lévő koronát, ha meg kell lenni győzedelmek, vagy inkább ha lehetséges, jobbágyainak meg térese, és kegyességének 's igasságának öszve kapcsolása által erősíttse meg. — *XVII. Lajos király meg hólt, ellyen ellyen XVIII. Lajos király!* — Költ a' Mühlheimi fő kvártélyban 19-ik Junii 1795-ben. —

Batáviai Respublika.

A' Hágai fő kormányzék azt a' parantsojatot tétette közönségesse a' még most Batavusokhoz tartozó Generálitási tartományokban, hogy a' nemzeti Conventiónak öszve gyülléséig mindenek azon lábon maradjanak a' mellyen állottak ennekelötte (a) A' *Treviri* és *Koloniai* Érseki udvarok azt a' jelentést tétették a' Hágai fő Kormányzéknel, hogy azok ennekutánna is szép egyességben kívánnak a' Batáviai respublikával élni. Ennek a' közönséges Társaságnak hadi szolgálattából ki lépett tisztek esküvéssel való fogadást tettek, hogy ök a' *Batavusok* ellenségeinél, nevezetesen, az Anglusoknál és az Orániai herczegnél szolgálatot nem

(a.) *Generalitás tartományainak (Generalitaets Landen) mondatnak a' hét frigyes tartományoknak köz fegyverek által keresett örökségek, u. m. Brabantziának, a' Limburgi herczegségnek, Flandriának és Geldriának egy része.*

vesznek. A' Párisba küldetett Batáviai követe-
ket, u. m. *Blauw* és *Meyer* polgárokat rendes
követeknek lenni ismérte a' Párisi Convent. A'
Fr. északi armádiának egy része a' Batáviai res-
publika zárdjában fog maradni az új constitutió-
nak erős fundamentomra való tételé végett.
A' *Kuylenburgi* Grófság, az Orániai hertzege ház-
nak ősi öröksége is a' Batavusok mellé állott, s
egészlen le mondott törvényes urának engedelmessé-
géről.

Elegyes Történetek.

Koppenhágában Jun. 5-ikén dél után 3 órakor
tűz támadván annyira el hatalmazott, hogy háf-
madnapig semmi úton módon meg nem lehetett
azt óltani, 1000 háznál többet emésztt meg a'
kegyetlen tűz. A' korona hertzeg, az *Augusten-*
burgi, *Hassiai* és *Würtenbergi* hertzegekkel egy-
gyütt szüntelen jelen voltak ezen szerentsétien
történetben, és a' hol lehetett serkentették a' né-
pet a' tűznek óltására. Látván az Ó városnak
lakosai, hogy más nap is terjed a' tűz, minden
vagyonkájokkal vagy az új városba, vagy a' vá-
ras előtt való mezőségre futottanak ki, s ott von-
tanak magoknak sátor-t — A' király 3000 tonna
gabonát adatott óltsó árron a' sütőknek, hogy a'
tűz által megkárosítatott szegénységnek óltsón ad-
hassanak kenyeret. A' rettentő tűz *Juniusnak* he-
tedik napján 12 óra után óltatott meg, mineku-
tánna 48 órákig dühösködött, és 1416 házat emész-
tett volna meg. Ezek közül voltak a' közön-
ség háza, az árvák háza, a' *Sz. Miklós* templo-
ma, az admirális épülete, két apatika, 24 ser-
föző ház, 19 kenyérsütő ház, és 200 pálinkaége-
tő ház. Húsz-ezer embernél több fosztatott meg
hajlékától. — A' *Hollandiából* *Rénusi* armádiá-
hoz marsirozni parantsoltatott *Fr. kavalléria* szé-
pen meg mondirozta magát. — *Spanyól Ország-*
ban, és a' *Majlandi* hertzegegségben újabb paran-
tsolatok hirdetettek ki a' templomokban lévő szük-

ségtelen arany és ezüst edényeknek pénz verő házba való vitelére. — A' Londonban lévő Fr. emigráns tisztek készen tartják magokat a' flottárváló menetelre. A' Wendei és kis Britanniai környülállások nagy figyelmetességet okoztak Londonban; már is sok Amerikai kereskedő hajókat fogtak el az Anglusok, azokat tudnillik, mellyek búzával, és eleséggel valának megterhelve, 's Fr. Országba akartak menni. — A' Saxóniai Választó fejedelemségben nagyon meg károsította a' múlt hólnapban való hideg a' szőlő tökéket. A' Bétsi dámák új forma legyezőket találtak fel, mellynek jobb oldalán a' Telegrafus képe, tülso' oldalán pedig a' Telegrafus irásnak módja van gyon lefestve. — A' Párisba rendeltetett *Velenzei* követ Bâselbe váratik. — *Pichegru* Fr. fő vezér ismét Hünigenben Bâselnek szomszédtságában volt. — A' Császári K. seregek Bâsel szomszédtságába gyűlöltek, 's igen sok nehéz artilleriát vittek oda magokkal. — Gróf *Pannin* Orosz General Major tétetett Lytvániának fő kormányozója. — A' *Ferrándnak* el temetésekör mondott halotti orátiót minden Európai nyelvekre által fordítani, és minden osztályokba 's Fr. armádiákhoz megküldetni parantsolta a' Párisi Convent. — *Toll* Svéciai General Lajtinant egy bizonyos öszve esküvésben való részesüléséért szolgálattától megfosztatott, 's két esztendeig való várbéli rabságra sentenziáztatott.

Vége a' 2-ik Fertály Esztendőnek.